

Introductie in de filosofie-2

Theo Meereboer en Petra Bolhuis
Zie voor het cursusmateriaal
www.maieutiek.nl

Klassieke filosofie

- Tijdperk waarin de westerse filosofie begint
- Grieken en later Romeinen
- 800 - 480 v. Chr. Archaische periode
- 480 - 323 v. Chr. Klassieke periode
- 323 - 31 v. Chr. Hellenistische periode
- 31v Chr.- 500 n. Chr. Romeinse periode
- Vanaf eerste eeuw vermenging met en verzet tegen opkomende vroege christendom
- 529 sluiten alle niet christelijke scholen

Maieutiek_Introductie_2018

Wat is filosofie in deze periode?

- Liefde voor kennis en wijsheid werd gedeeld in de opkomende steden. Athene werd gaandeweg centrum, maar ook Milete (nu Turkije) was zo'n filosofenstad en tot in Afghanistan zijn teksten teruggevonden.
(bron; Hadot, Filosofie als manier van leven)
- Het begint met natuurfilosofen in 6de en 7de eeuw voor Chr. die beschrijven wat de oerstof is waar alles uit is opgebouwd. (Thales, Anaximenes e.a.)

Maieutiek_Introductie_2018

Plato 427-347

- Schreef dialogen waarin Socrates de dialoog aangaat met tijdgenoten.
- We gaan er van uit dat het in de eerste werken om verslagen van echte gesprekken gaat. In het latere werk schrijft Plato meer zijn eigen visie.
- In de Phaedo bereidt Socrates zich voor op het drinken van de gifbeker.
- Plato wil daarna een staat waarin mensen als Socrates kunnen gedijen, de democratie is dat in zijn optiek niet.
- Sticht 'De Academie'; de eerste filosofische school in de westerse traditie

Maieutiek_Introductie_2018

Beroemde termen

- Grotallegorie
- De driedeling van de ziel (wagenmenner)
- Ideeënleer en Idea
- Het Schone, het Ware en het Goede

Maieutiek_Introductie_2018

De grot allegorie

De grot allegorie

- Deze allegorie komt uit 'de Staat' (Politeia)
- Als nu de mensen leven zoals in het plaatje en een van de gevangenen wordt bevrijd, dan ziet hij hoe de werkelijkheid echt is, maar de anderen zullen hem eerder vermoorden dan aanvaarden dat zij het allemaal bij het verkeerde eind hebben en uit hun onwetendheid gewekt moeten worden.

Maleutiek_Introductie_2018

wagenmenner

- Wit=thymos
- Zwart=epithumia
- Mener is ratio

Maleutiek_Introductie_2018

De driedeling van de ziel

- De ziel is eeuwig en in beweging.
- Door zich te herinneren weet de ziel wat waar is.
- Het gaat dus niet om bestuderen van de enkelvoudige zaken om door induceren tot een hogere (omvattender) kennis te komen, maar om alles wat men meent te zien en te weten te toetsen aan de ziel.

Maleutiek_Introductie_2018

De ideeënwereld en het Schone Ware en Goede

- Bij Plato is er een model van alles wat is. Dit zijn de idea. In de ideeënwereld is die vorm volmaakt, maar in de wereld is het onvolmaakte.
- De herinnering maakt dat we door al het onvolmaakte heen kunnen reiken naar het volmaakte.
- In de opperste vorm zal alle tegenstrijdigheid wegvallen en dan vallen het Schone, het Ware en het Goede samen.

Maleutiek_Introductie_2018

Kijken we naar de tekst

- Dialogovorm
- Geen kennisoverdracht, maar vragen stellen om het ware weten (de herinnering) wakker te maken.
- Een goede heerser kent zichzelf, want alles is uiteindelijk te herleiden tot één waarheid.
- Zelfkennis=kennis van de wereld
- De onvolmaaktheid van de wereld kan nog niet toe zijn aan de volmaaktheid van de leider/filosoof.

Maleutiek_Introductie_2018

Aristoteles 384-321

- Leerling van Plato
- Sticht later een eigen school (peripatetische school, naar de wandelgang van het Lyceum)
- Aan de ene kant veel minder politiek dan Plato; filosofie omwille van de theorie
- Aan de andere kant veel praktischer dan Plato; geen kennis vanuit de ideeënwereld, maar kennis door observatie van alles wat er is.
- Inspirator van westerse wetenschappen

Maleutiek_Introductie_2018

Beroemde termen

- Syllogismen
- Eudaimonia
- De weg van het midden
- Voortreffelijkheid

Maleutiek_Introductie_2018

Syllogismen

Aristoteles is de eerste van wie we weten dat hij een denksysteem ontwikkelt om daarmee zijn kennis te ordenen.

In de meetkunde van zijn tijd al aanwezig, maar deze methodiek wordt toegepast op beweringen;

- Alle mensen zijn sterfelijk
- Socrates is een mens
- Socrates is sterfelijk

Maleutiek_Introductie_2018

Eudaimonia

Geluk is het menselijke doel stelt Aristoteles vast. Maar hoe bereik je geluk?

Niet doordat het Schone, Ware en Goede in je ziel al aanwezig is, maar in het zoeken van de juiste maat van activiteit.

De weg van het midden, maat houden, is typisch voor Aristoteles

Maleutiek_Introductie_2018

Voortreffelijkheid

- Zoeken van voortreffelijkheid is het zoeken van de juiste houding.
- Ook hier vind je, net als bij Plato, de gedachte dat er één juiste, een goede positie is.
- Deze positie is echter bij Aristoteles gekoppeld aan de praktijk; aan de context, aan deze unieke situatie, aan die unieke persoon.

Maleutiek_Introductie_2018

Kijkend naar de tekst

De hele tekst gaat over de juiste houding. Het gaat om het zoeken van het midden

Al ontwikkelend en met het opdoen van de levenservaringen komt men dichterbij dat midden. Neigingen daarop kun je niet vertrouwen; je moet je eerder richten op hetgeen je niet vanzelfsprekend vindt.

Je mag – moet- fouten maken om het juiste midden te kunnen vinden (kalibreren)

Maleutiek_Introductie_2018